

Van stigma naar systeemverandering

Anne Smeenk (GGZ Oost Brabant)
Simone Wienk (Kenniscentrum Phrenos)
Dirkje van der Linden (GGZ Oost Brabant)

Hallo!

Waar gaan we het over hebben?

STIGMA IN DE GGZ

STIGMA ALS
SYSTEEMPROBLEEM

GGZ OOST BRABANT

STUDENTEN & INNOVATIE

Stigma in de GGZ

Stigma komt veel voor

Panel Psychisch Gezien van Trimbos Instituut:

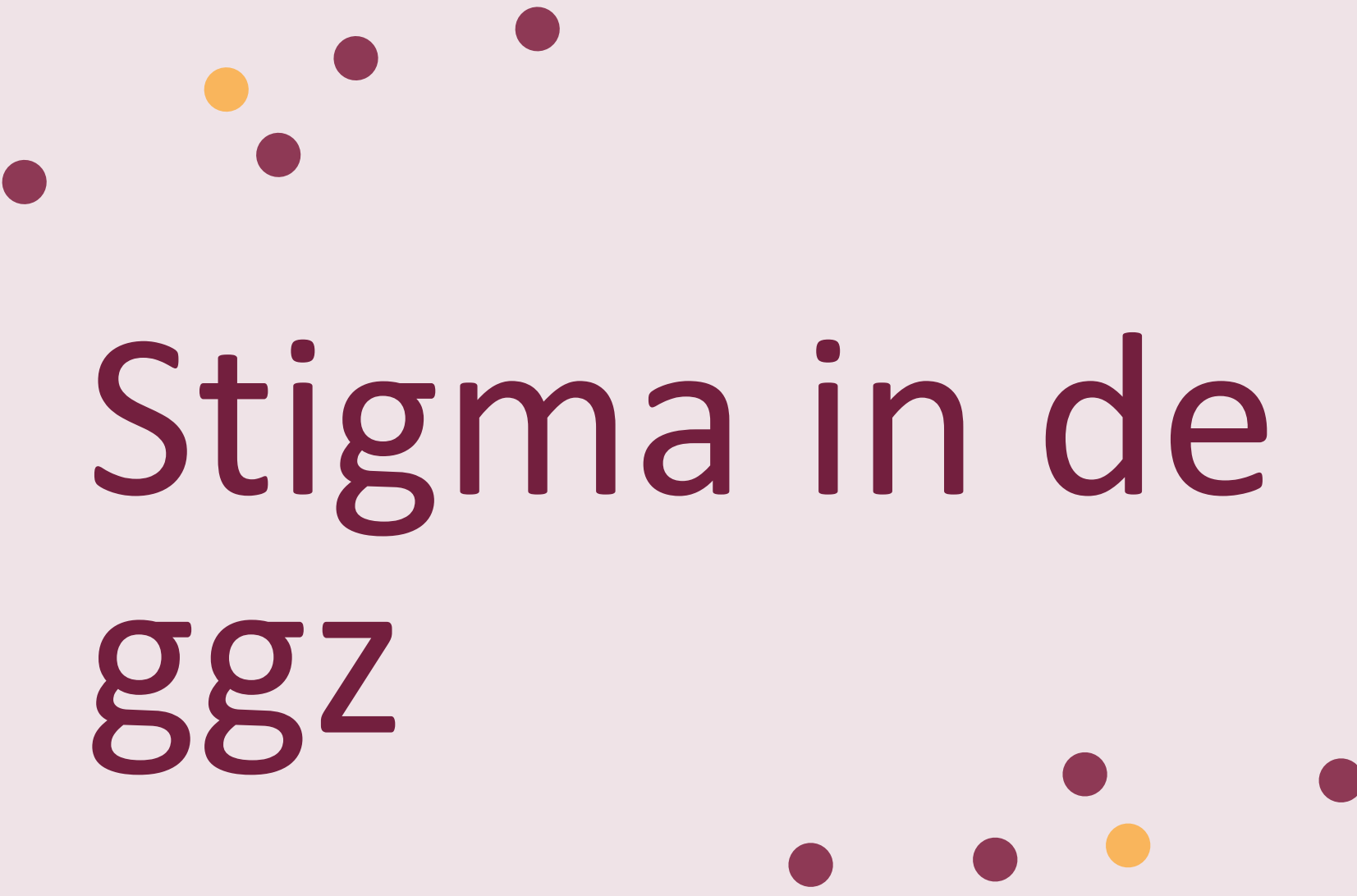
- 54% ervaart stigma van hulpverleners (afstandelijke houding, stigmatiserend taalgebruik)
- 40% hulpverleners ziet stigma in eigen team

Herstel en stigmatisering beïnvloeden elkaar wederzijds.

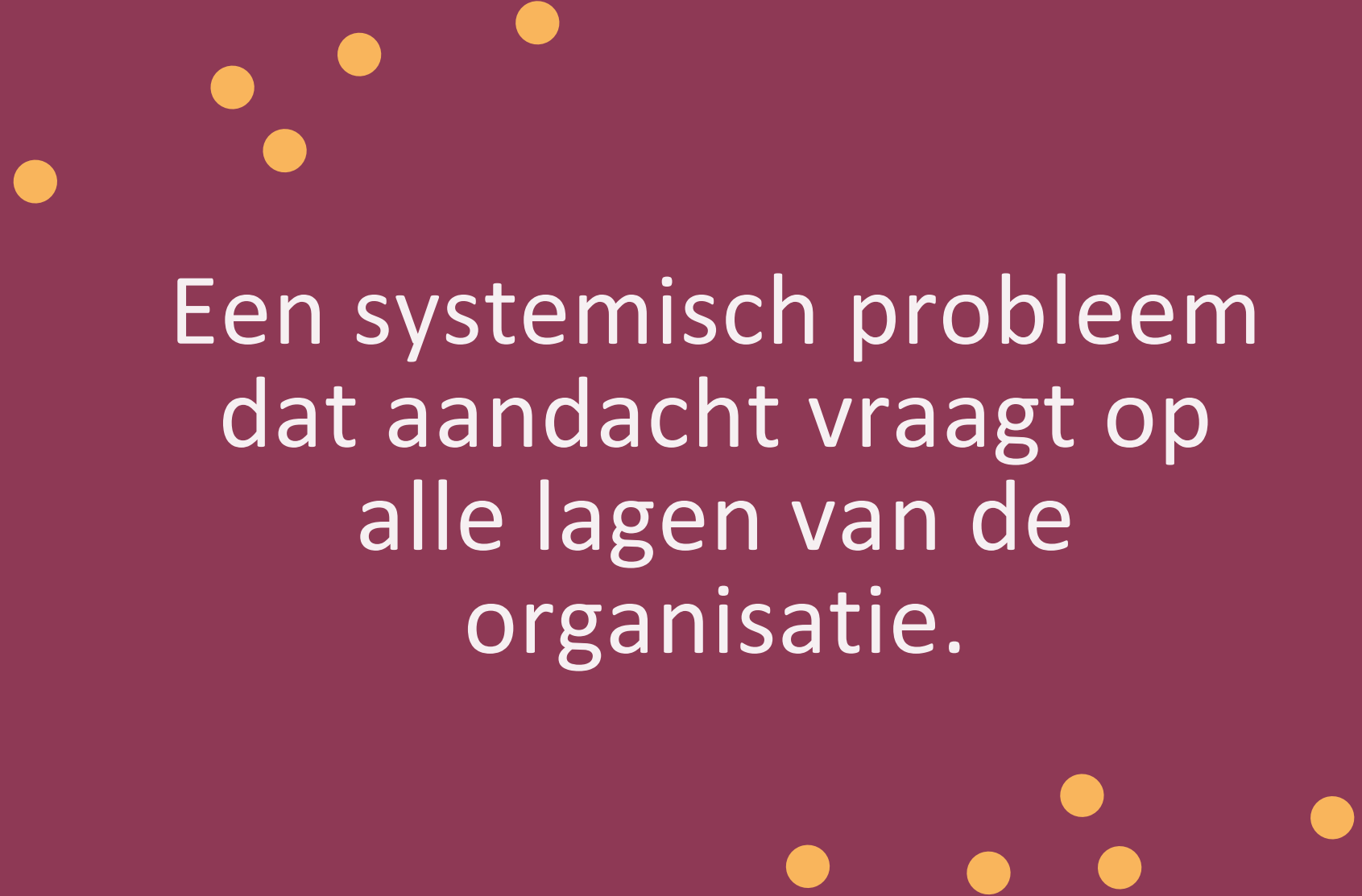
- Stigma ↓ zelfrespect → belemmert herstel
- Herstel (hoop, identiteit, regie) → vermindert stigma
- Herstel en destigmatisering versterken elkaar

Belangrijke rol voor ervaringsdeskundigen

Bron: Van Erp, N., Knispel, A., Michon, H., De Lange, A., Hulsbosch, L., Boumans, J., Kroon, H., & Van Weeghel, J. (2022). Stigmatisering binnen de ggz; onderzoek onder cliënten en hulpverleners. Tijdschrift voor Psychiatrie

Stigma in de ggz

Een systemisch probleem
dat aandacht vraagt op
alle lagen van de
organisatie.

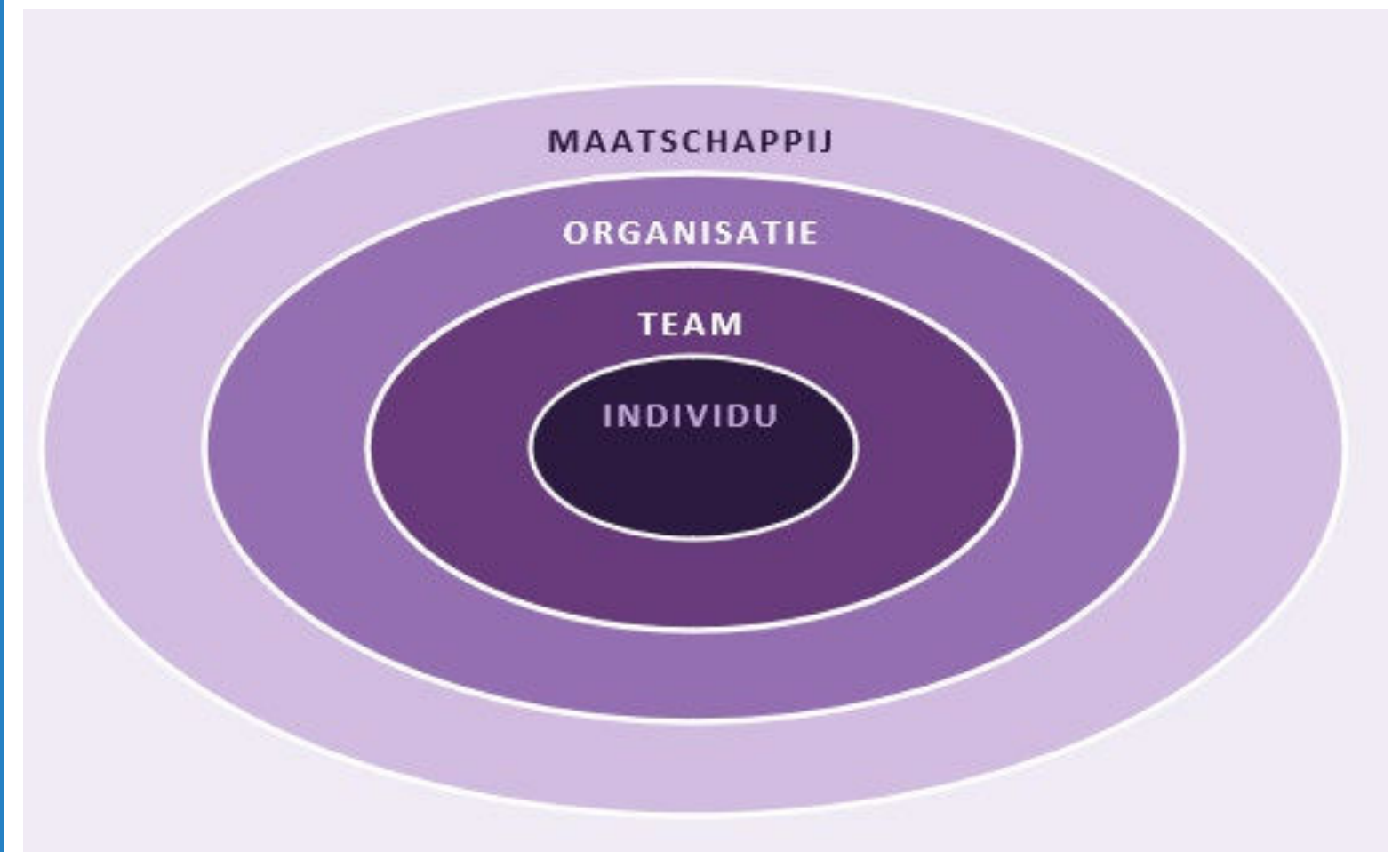
Stigma als systeemp probleem

Individueel - Medewerkers, behandelaren, managers – eigen attitudes en blinde vlekken

Team - Groepsdynamiek, impliciete normen, omgaan met cliënten en collega's

Organisatie - Beleid, cultuur, taal en protocollen

Maatschappij - Wet- en regelgeving, media

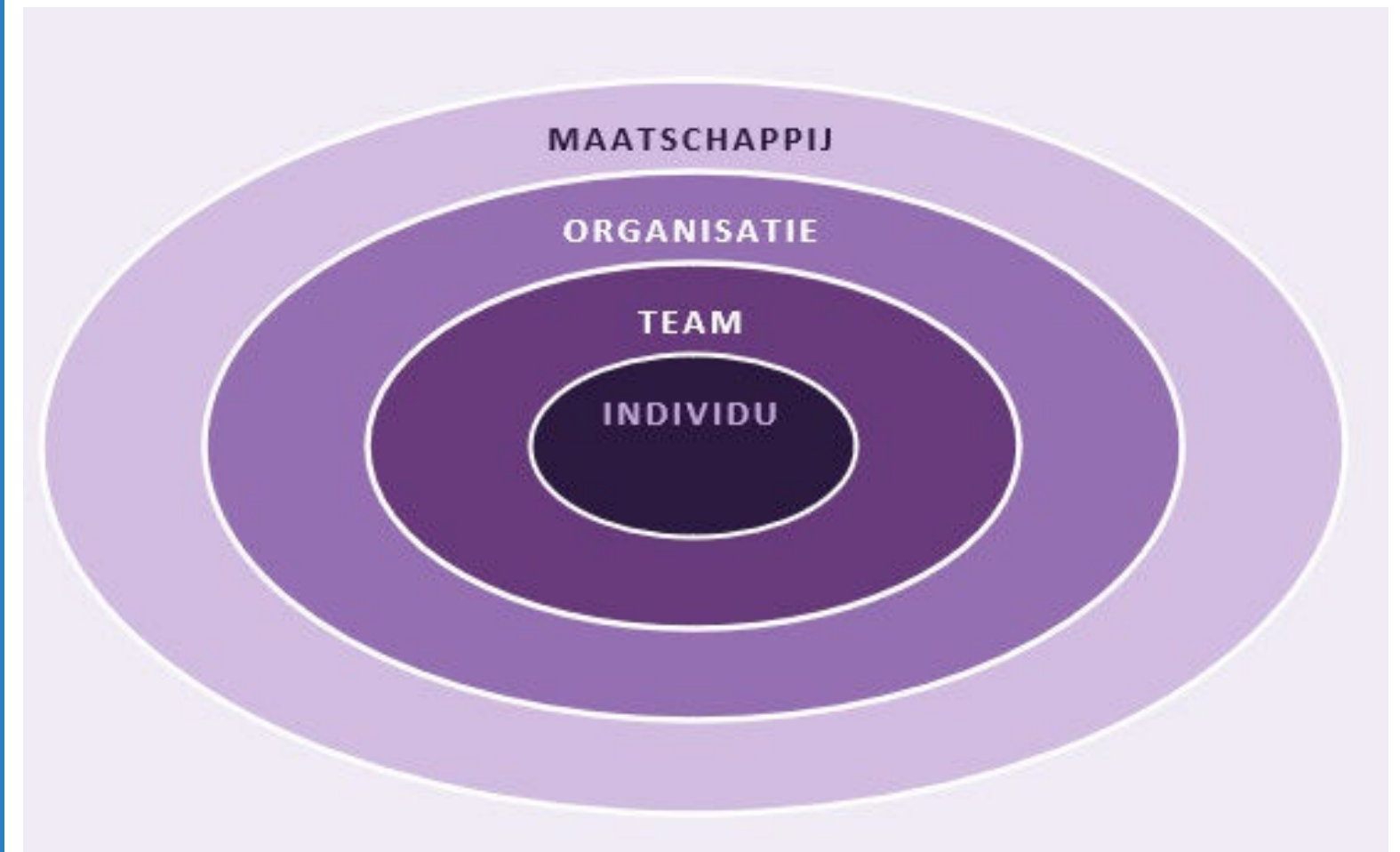
Verandering op alle lagen

Individueel - Kennis van stigma en reflectie op eigen attitudes

Team - Veilige aanspreekcultuur, ruimte voor reflectie en gedeelde visie
→ *Quickscan destigmatisering van Phrenos*

Organisatie - Beleid gericht op stigma, deskundigheidsbevordering, ED'ers

Maatschappij - Beleid gericht op inclusie, destigmatiserende media

Stigma is geen project, maar vraagt om continue reflectie

GGZ Oost Brabant

- 👤 Cliënten: ± 15.000 – 18.000 per jaar
- 🩺 Medewerkers: ± 2.500 – 3.000
- 📍 Actief in de regio Oost-Brabant (o.a. Helmond, Oss, Uden/Veghel)

Missie en Visie: Wij werken herstelgericht en wij dragen bij aan een mentaal sterke samenleving waar iedereen erbij hoort, ook mensen met een psychische kwetsbaarheid

Maar toch... destigmatisering wordt niet genoemd...

Studenten & innovatie

Sinds 4 jaar - HAN AD Ervaringsdeskundigheid in zorg en welzijn

Laatste twee blokken - destigmatisering en inclusie & organisatieontwikkeling

Dit kwamen ze tegen: interesse en onbekendheid

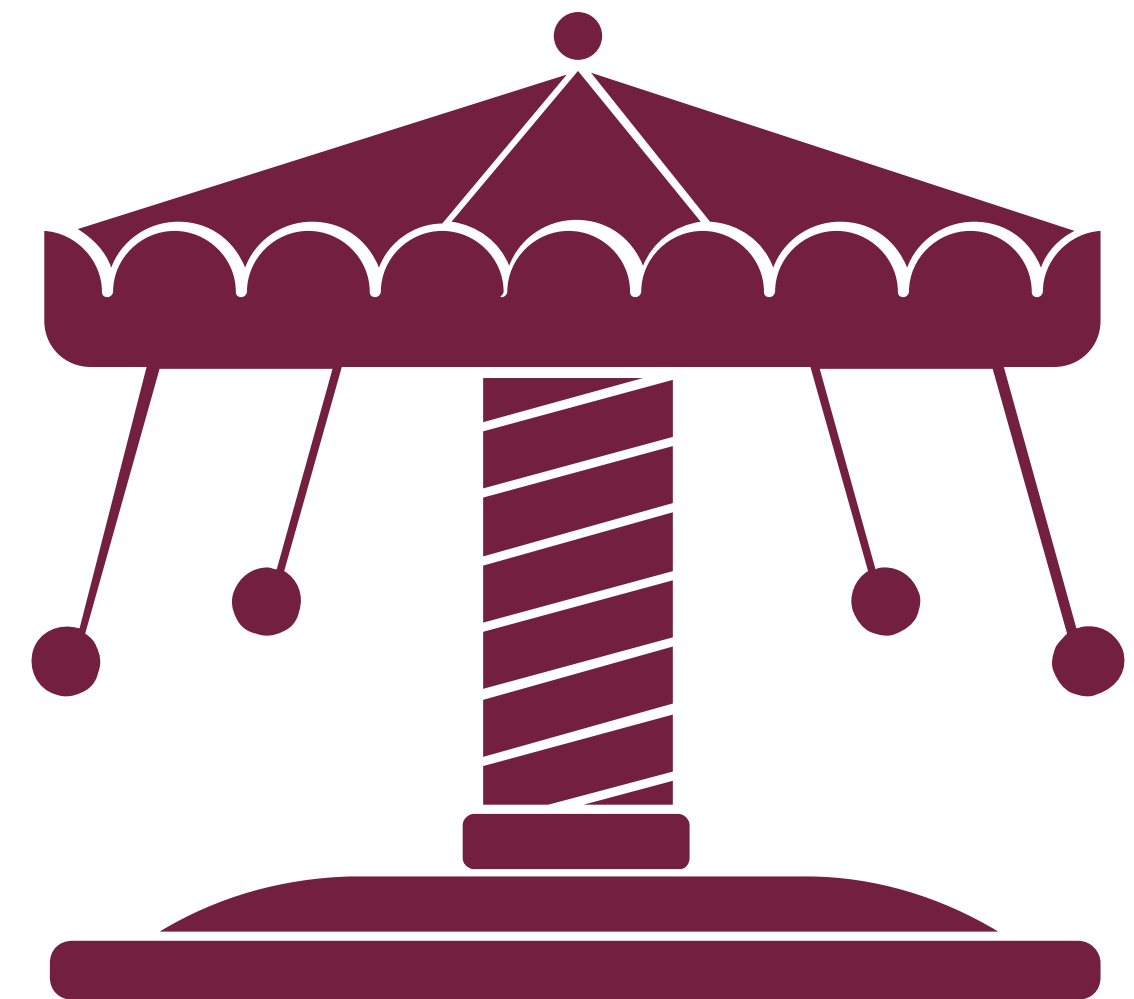
Verschillende producten
ontwikkeld die bijdragen
aan:

- Destigmatisering binnen de organisatie
- Positionering ervaringsdeskundigen

Carroussel met drie producten

- 1. Toolkit eigen regie:** versterkt regie, doorbreekt stigma en bevordert inclusie door bij iedere evaluatie de focus te verleggen van beperkingen naar mogelijkheden
- 2. Van stigma naar zelfbeeld:** een herstelcursus die mensen inzicht geeft in hoe stigma hun zelfbeeld beïnvloedt en ondersteunt hen in het ontwikkelen van een positiever en krachtiger zelfbeeld
- 3. Gesprekskaarten:** drie sets gesprekskaarten die helpen het gesprek te voeren over stigma met klanten, collega's en bestuurders

Stelsysteem verandering

Wat is nodig voor systeemverandering?

- Lange adem
- Samenwerking over domeinen heen
- Ruimte voor ervaringskennis

Deze producten dragen bij aan:

- Cultuurverandering
- Beleid
- Samenwerking

Belangrijk: herhaling + opschaling

Stigma → geen individueel probleem
Verandering → samen + systemisch

